

བོད་ས་གནས་ནི་ཀུང་པོའི་ཆ་གས་

ཁ་བུལ་ཐབས་མེད་པ་ནིག་ཡིན།

ཨ་ཁུས་ཡིག་རིགས་བདམས་བསྐྱེགས།

(ནང་ཁུལ་དཔུང་ཡིག་)

མཐོ་བཟང་བཅུན་འཛིན་ཁྱིམ་བསྐྱེད།

བོད་ཚྭ་ངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་

དཔེ་མཛན་འགན་འཁུར་བ། མ་ཁོང་མི་འཁུར་རྗེ།
བར་ཁྱུ་པ། གཞིན་ཅུ་མོར་བཟང་། ཉ་མཁྱིན་ཆེ་དབང་།

ཚོད་ས་གནས་ཉི་ཤུ་དེ་ཆ་གས་ཁ་བྲལ་
ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན།

ཚོ་བཟང་བཟུན་འཛིན་གྱིས་བཟུར།

(ནང་ཁུལ་དུ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱ་བ།)

ཐད་ཚོང་ལ་ཐད་མིག་དཔེ་ཉིང་དཔེ་ཁྱུ་ཁང་ནས་བཟུན།

ཐད་ཚོང་ལ་ཉིན་ཉི་དཔར་འདིལ་ལ་ཐོ་གྲུ་དཔར།

1993 མཇེ་ཟླ་ 3 པར་དཔར་གཞི་དང་པོ་བཟུགས།

1993 མཇེ་ཟླ་ 3 པར་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་བཟུགས།

དེ་ལ་ཐངས་ 1—1,000 དེ་ལ་ཕེར་རིན་ཐོར་ 6.00

སྒྲིང་གཞི།

དང་མ།

རང་རེའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཆེན་མེས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་ཆང་མས་མཉམ་དུ་
གསར་སྐྱེས་བྱས་པའི་གཅིག་ཕྱེད་ཀྱི་མི་རིགས་མང་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་...
ཡིན། མཛེས་སྟུག་ལྷན་ཞིང་འཕྱར་པ་རྒྱས་པའི་ཐོད་སྒྲོངས་ས་གནས་ནི་
རང་རྒྱལ་ཐོད་རིགས་ཀྱི་འཕུལ་སྐྱེད་ས་ཁུལ་གཙོ་བོར་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། ཁུལ་
འདིའི་ནང་རྩ་བ་ཐོད་རིགས་ཕུད་དེ་འཕྱར་སྐྱེད་པ་རིགས་དང་། མཛན་པ་
རིགས། དེ་བཞིན་འཕྱར་རིགས། རྒྱ་རིགས་ལ་མཉམས་པའི་མི་རིགས་
གནས་ཡོད་པ་རེད། མི་ཤར་སྐྱེད་པ་འཕྱར་སྐྱེད་པ་གཅིག་དང་བརྒྱད་
འབྲུག་དབྱ་བྱི་ལྷག་ཅེས་ཡོད་ཅིང་། ཁོ་ཚོ་ཆང་མ་ནི་ཤར་གྱི་མི་རིགས་
ཁག་གི་བྱི་མ་ཆང་ཆེན་པོ་ཡི་སྐུན་ལྷའི་ཁོངས་མི་ཤར་ལྷག་ཡིན། མ་རྒྱས་གོང་
འཕེལ་འཕྱེད་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་རིང་པོའི་ནང་། ཐོད་སྒྲོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་
དཔངས་དང་། ཁོང་ཚོའི་གཙོ་འཛིན་མི་ལྷ། མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་པོ་ལ་
སྐྱེས་པ་ནམས་ཀྱིས་མི་རིགས་ཁག་གི་སྐུན་ལྷ་དང་ཆབས་ཅིག་མི་རིགས་...
མང་པོའི་བྱི་མ་ཆང་འདི་བཞིན་ཆགས་པ་དང་། གོང་འཕེལ། སྐྱ་བརྟན་
ཀྱི་ཆེད་དང་། མེས་ཀྱི་གོང་ཕྱོད་གཅིག་འཕྱར་ལ་སྐྱེད་སྐྱོང་དང་བདག་
དབང་ཆ་ཆང་གི་ཆེད་དུ་ང་ལ་བ་འཛེམས་མེད་ཀྱིས་འབད་འབབ་བྱས་ཏེ་

ཐོད་སྤྱོད་འཕྲོ་བའི་ལེགས་སྒྲིག་ཕྱུལ་ཡོད་པ་རེད།

རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོད་ལྗན་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རིགས་དང་བསྟན་བཅས་ནང་།
གོང་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མཛད་རྒྱུ་དང་། ཕྱལ་ཕྱོད་
གི་རྒྱལ་རྒྱུན་སྒྲོར་ཆར་མ་ཤ་ཞིབ་དྲང་བདེན་གྱི་སྐོར་འགོད་བྱས་ཡོད་ཅིང་།
འདི་ནི་རང་རྒྱལ་མི་རིགས་ཁག་སྟན་མོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཕྱལ་བཞག་དངོས་རྒྱུས་
དང་། རིན་ཐང་བྲལ་བའི་བསམ་པའི་རྒྱ་ནོར་ཞིག་ཡིན། ཐོད་ས་གནས་
འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་ལ་ཕྱགས་སྟོན་རྒྱག་པ་དང་།
ཐོས་རྒྱལ་གསར་བསྐྱབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྐོར་ཆེན་པུ་གཞག་ནང་ཐོད་སྤྱོད་ས་མི་.....
དམངས་དངོས་ཀྱི་ཞུགས་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རིགས་སྟོན་འདོན་...
དང་། ལེགས་སྒྲིག་ཕྱགས་ཆེན་བྱིད་པ། རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོབ་
གསོའི་ནང་དོན་འབྱུང་ཆར་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱིས་མི་རིགས་མཐུན་སྦྲེལ་ལ་
སྐུལ་མ་དང་། ཐོས་རྒྱལ་གོང་ཁྱེད་གཅིག་གྱུར་སྤྱང་སྤྱོད་། མི་དམངས་ཀྱི་
མི་རིགས་སྟོབས་ལེན་དང་གྲུང་གོའི་བྱུང་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་རིང་.....
ལུགས་འཇུགས་སྟན་གྱི་སྟོན་ལེན་འདོན་སྟེལ་ཕུ་རྒྱ་ལ་ལོགས་པ་ཆར་མར་
དགེ་མཚན་ལྡན་པའི་རྒྱུ་པ་ཐོན་རྒྱ་དེ་རེད། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། ང་
ཆོས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རིགས་བདམས་བསྐྱེགས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་འདི་ལེགས་སྒྲིག་...
བྱས་པ་ཡིན།

གཉིས་པ།

རང་རྒྱལ་གྱི་ཐོད་ས་གནས་འདི་ཉིད་གསར་གཏོད་བྱིད་མཁན་ནི་.....
ཐོད་མི་རིགས་རང་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་ཆོའི་ཐོས་ཐོས་གནང་བའི་རྒྱུས་

ནས་བཟུང་ས་ཉིང་འདི་འོག་རལ་བ་བྱད་བཅད་ཀྱིས་ལས་ཚལ་དང་།
 རྒྱད་ཐེལ། འཆོ་ཐབས་བཅས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཉེ་བའི་ཨོ་ཏོ་ལྷ་མ་
 ཅུ་ཉལ་ཅ་མ་གྱི་རིང་། བོད་ས་གནས་ཁག་ནས་ཐེངས་མང་རྙིང་པ་དང་
 རྒྱག་འདོན་བྱས་པའི་གནའ་ཆས་རྟོག་ཞིབ་དངོས་ཆས་ཀྱི་ཐོག་ནས། ཡུང་
 ཏཱ་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་ཡུར་མེས་པོ་འདིས་རང་བྱུང་ཁམས་གསར་སྤྱོད་
 པའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་། ཡུང་ཡོན་ས་ཁུལ་གྱི་གནའ་བོའི་མཆོག་ཡུར་མེས་
 པོ་དང་མཉམ་པར་སྐྱ་མང་ལུན་ལྷམ་ཆོགས་པའི་དངོས་པོའི་དཔལ་ཡོན་...
 དང་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་གསར་ལྷན་བྱས་པར་སྦྱོད་གསལ་པོ་བྱུབ་ཀྱི་...
 ཡོད་པ་རེད། བོད་རྫོངས་ས་མཐོའི་རྙིང་གི་གནའ་མུ་མོའི་རིག་གནས་
 དེར་ཡུང་ཡོན་ས་ཁུལ་གྱི་རིགས་མཐུན་རིག་གནས་དང་གཅིག་མཐུན་ནས་
 ཡང་ན་འབྲ་མཚུངས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་མང་པོ་ལྷན་ཡོད་པ་རེད།

ལྷིང་ན་ཨོ་ཏོ་ལྷ་མ་རྙིང་གི་གོང་རོལ་ཉེ་ལྷི་ཡའི་ཅིས་སྤངས་མ་དར་...
 གོང་། བོད་ས་གནས་ཀྱི་ཅུས་རྒྱུད་དང་། ཆོ་པ་མང་ཆེ་བས་བྱེད་སྒྲུབ་
 ཁོངས་དང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཅུ་བཅད་ཡོད་པ་རེད། «ཉན་ཡིག་བྱི་མ་»ཞེས་པའི་
 ཨ་རྒྱལ་དེབ་ཐེར་ནང་གི་“ཞི་ཆའང་”ཉེ་ཆའང་རུབ་མ་ཞེས་བྱི་མིང་རུ་...
 འཕྲོད་པའི་ལྷ་དཔྱི་ཡོན་ཅན་བྱ་བ་དང་དེ་བཞིན་དེའི་གཏུང་རྒྱད། ལྷ་
 ཆའང་། མང་མའོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོ་པ་ཁག་གི་གནས་ཚུལ་སོ་འགོད་ཀྱི་
 ཐོག་ནས། ལྷི་ཡའི་ཅིས་སྤངས་མ་དར་གོང་དང་དར་རྗེས་ཀྱི་ཨོ་ཏོ་བརྒྱ་
 རལ་རིང་བོད་རྫོངས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཅུས་
 རྒྱུད་ཆོ་པ་དང་ཡུང་ཡོན་མི་རིགས་དབར་གྱི་ཅུས་སྐབས་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་
 མཆོན་བྱུབ་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་རྫོངས་དང་ནང་སའི་མི་རིགས་

དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་རྒྱ་ལྷགས་ཟབ་ལ་འབབ་ཐག་རིང་བ་ལྟ་བུ་འི་མ་རྒྱུས་
ལྷན་རིང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་རྟོགས་སྟབས་ཀྱི་རེད།

ཁྱི་མོ་འུ་མ་རབས་བརྟན་པའི་མོག་མར། ཡར་ལྔར་གཞུང་གི་སྤ་
རྒྱལ་ཚོ་པའི་གཙོ་འཛིན་སྤྱིར་བཙན་སྐམ་པོ་མཆོག་གིས་ཡར་ལྔར་གཙང་...
པའི་དབུས་རྒྱུད་ཀྱི་ཅས་རྒྱུད་ཚོ་པ་ཁག་མནལ་འབྲེལ་སྟབས་པར་སྤ་མཐུད་
སྤལ་འདེད་གནང་པའི་མང་གཞིའི་མོག ད་ལྟའི་ཐོད་རང་སྤྱིར་སྤྱངས་ཀྱི་
ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་རྒྱུད་པའི་ཐོད་ཀྱི་འབྲེལ་གཞི་ལ་མ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་
གསར་འཛུགས་གནང་བ་རེད། སྤྱིར་བཙན་སྐམ་པོ་མཆོག་གིས་ཐོད་ཀྱི་
སྤྱི་ཚོགས་མོན་མེད་མོང་འབྲེལ་གཏོང་རྒྱུར་ཁུར་བཙན་ཆེན་པོས་སྤལ་.....
འདེད་དང་། འབྲེལ་གཞི་ལ་མ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་འཛུགས་སྟབས་བྱེད་
རྒྱུར་ལྷགས་སྟོན་བརྟུན་པ་དང་རྒྱལ་མཐུང་ས། བང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྟོན་
མོན་མོན་སྟེད་ལག་ཆལ་དང་། སྟོན་མོན་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད། དེག་གནས་ཀྱི་
སྟབས་འབྲེལ་བརྟུ་ལེན་བྱེད་རྒྱུར་ཆེས་མཐོང་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་པ་...
རེད། ཁོང་གིས་བང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་མོ་ཉ་བ་ཡང་ཡང་མངགས་ཏེ་པན་རྩན་
མཛའ་བཅའི་འགྲོ་མོང་བྱེད་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་ཆེད་མཉེར་མོ་ཉ་
མངགས་ཏེ་བང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཉེན་སྲིག་གི་རེ་འདུན་ཞུས་གནང་བ་རེད།
བང་མོང་མ་ཐེ་ཚུང་གིས་ཐོད་ལ་མཛའ་མཐུན་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱལ་ལག་ལེན་བཟུར་
པ་དང་། ཁྱི་མོ་ 641 མེར་ཆེད་གཉེར་མོ་ཉ་མངགས་ཏེ་སྟན་ཤིང་གོང་
རྩོ་ཐོད་རྒྱ་ཐེབས་པར་སྤྱིར་སྤེལ་ཞུས་པ་དང་། སྟན་ཤིང་གོང་རྩོ་ཡིས་སྤྱིར་
བཙན་སྐམ་པོ་མཆོག་དང་གཉེན་སྲིག་གནང་བར་བརྟེན། བང་རྒྱལ་རབས་
དང་ཐོད་དབར་གཉེན་ཉེའི་མཛའ་མཐུན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས་སྟབས་པ་རེད།

གཉེན་ཉེའི་མཛའ་མཐུན་འདི་རིགས་གསར་འཛུགས་དང་འཕེལ་ཁྱུས་ཕྱིན་
པའི་སྐབས་ཀྱིས། བོད་དང་ཡུང་ཙན་གྱི་རིག་གནས་དང་། དཔལ་
འབྱོར་འབྲེལ་བར་སྐྱེལ་འདེད་བྱུགས་ཆེན་བཟང་སྟབ་པ་རེད། བར་བོད་
གཉེས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཆན་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱིས་རྟེན་འབྲེལ་བ། * ཁྲིམ་
རའི་ཉོ་ཆོང་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ལམ་ལུ་བརྒྱུད་དེ་དངོས་ཚོག་བཟེ་ལེན་གྱི་
ཆེར་བཟང་བ་རེད། དེ་ཆོ་ཆོང་མས་རང་རྒྱལ་མི་རིགས་མང་པོའི་ཁྱི་མ་
ཆང་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཆགས་པ་དང་། བོད་འཕེལ་འགྲོ་བར་སྐྱེལ་མ་ཉ་
ཅང་ཆེན་པོ་བཟང་སྟབ་པ་རེད།

རྒྱས་རབ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱས་རིམ་ནང་། བོད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དབང་
བསྐྱར་བྱུང་ཁོངས་དེ་རིམ་བཞིན་གནས་ཐུག་དང་། མཆོ་སྒྲོན། དེ་བཞིན་
ཤིན་ཅང་ཉོ་རྒྱུ་དང་སི་ཁྲོན་བྱུང་། ཡུན་ནན་བྱུང་ལ་གྱི་བསྐྱེད་
བྱ་ཕྱིན་སྐབས། བོད་རིགས་དང་རང་རྒྱལ་བྱུང་གྱི་གྱི་ཆེའི་ས་གནས་
ཁག་ཏུ་ཁ་བཟམ་ནས་སྔོན་པའི་གྱི་རིགས། དེ་བཞིན་མི་རིགས་གཞན་
དབར་སྐར་བས་གྱི་ཆེ་བའི་འབྲེལ་གཏུགས་བྱུང་བ་དང་། རྒྱས་མཚུངས་
བོད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཕེལ་ཁྱུས་ཐད་ལའང་སྐྱེལ་འདེད་བཟང་སྟབ་
པ་རེད། སྤྱི་མའི་རྒྱས་རབས་བརྒྱུད་པའི་རྒྱས་འགོར། བོད་ཀྱི་བཅན་
པོ་ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་བཅན་མཆོག་གིས་བར་རྒྱལ་རབས་ལ་སྐར་གཉེན་སྤྱིག་གི་
རེ་འབྱུག་བྱས་གནང་ཞིང་། སྤྱི་མའི་710 མོར་བར་གོང་མ་ཡུང་ཅུང་གིས་
གིམ་ཤིང་གོང་རྩོ་མན་མར་བྱིན་ཏེ་བོད་དང་གཉེན་སྤྱིག་གི་འབྲེལ་བ་
བཅུགས། རྒྱས་སྐབས་དེའི་མེ་རྩིས་སྤྱི་བར་བོད་པ་རྩོན་གཉེས་
གས་མཐའ་མཆོམས་ས་ཁུལ་འཕྲོག་རིས་ཀྱི་དཔག་འཁྲུག་འགའ་ཞིག་བྱུང་།

མུང་པ་རེད། འོན་ཏང་གཉིན་ཉི་མཛེལ་མཐུན་གྱི་བཙེ་ལེམས་ནི་ཙེ་
 ཟཔ་སྒྲོང་བརྟན་གྱི་དཔེ་ལྷན་ཏ་ཅང་བརྟན་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྗེས་
 མན་ཚུན་གཉིས་ཀས་ལྷན་འཛམས་མན་འགའིགས་དང་། གཉིན་ཉི་
 འབྲེལ་བ་སྐྱོང་མོལ། མོ་ཉ་མངགས་ཏི་མར་འགྲོ་ཚུར་འོང་ལ་སོགས་པ་
 ཐེངས་མང་བྱས་ཤིང་། མོག་མཐའ་བར་གསུམ་རུ་བར་མཚམས་ཆད་
 མུང་མེད་པ་རེད། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་ 821 ལོ་དང་ 822 ལོར་མང་ཐོད་
 གཉིས་ཀྱིས་ཁྲང་ཨན་དང་ལྷ་ས་ས་གནས་ཁག་གཉིས་ལ་ལྷན་འཛམས་.....
 མན་འགའིགས་བཞག་ཅིང་། “ཆབ་སྲིད་གཅིག་རྒྱུ་མོལ་བ་”དང་།
 རྒྱགས་མཚུངས་སྤྱི་ལོ་ 823 ལོར། མང་ཐོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་ཞང་
 གཉིན་ཉི་མཛེལ་མཐུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་རྒྱ་རིང་ཉིང་རུ་བརྟན་པོར་བརྒྱུ་
 ཏི་དེ་ཡི་ལྷན་པགས་རི་སྤྱོད་བར་རུ་གནས་པར་བྱས།

མང་ཐོད་གཉིས་ཀྱི་གཉིན་ཉི་མཛེལ་མཐུན་འབྲེལ་བ་དེ་ཚུན་.....
 བརྒྱམས་རུས་ལྷན་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱ་བརྒྱ་པག་རིང་གོང་འཕེལ་ཕྱིན་པ་རེད།
 ཐོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཐོར་ཞིག་རྒྱ་སོང་རྗེས་ཐོད་ཀྱི་རིགས་རྒྱད་.....
 འཁོར་ཆེན་ཞིག་ཀན་གཏུ་དང་། མཚོ་རྩོད་སོགས་རུབ་བྱང་ས་ཁུལ་རུ་
 ལུས་ཤིང་། ཁོ་ཚོ་ས་གནས་དེ་གའི་རྒྱ་རིགས་དང་དེ་བཞིན་གངས་ལྷོང་
 མི་རིགས་གཞན་དང་མཉམ་རྒྱུ་འདྲེས་ནས་བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་ནང་མི་
 ཁག་ཅིག་གིས་ད་རུང་རྒྱལ་རབས་ལྡང་དང་། ལེའོ། མི་ཉག་ལ་སོགས་
 པའི་བྱང་རྒྱགས་ཀྱི་སྤྱོད་དབང་ཁག་དང་འབྲེལ་བ་གསར་འཛུགས་བྱས།
 ཁོ་ཚོ་དང་བྱང་རྒྱགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་འབྲེལ་བ་ནི་དེ་སྤྱི་ལས་ཀྱང་.....
 གཏིང་ཟཔ་པ་དང་དམ་རུ་ཕྱིན་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་ཐོན་སྐྱོད་ལག་ཙལ་

ཁྱི་བཞེ་ལེན་དང་ཐོན་ཐོག་བཞེ་ཆོང་ཐད་གོང་འཕེལ་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱང་
ཡོད་པ་དང་། ཡུ་རྒྱལ་ཐོག་སྐད་གྲགས་ཡོད་པའི་“ཁ་རྟ་བཞེ་ལེན་”ཁྱི་བྱ
བ་དེའང་རྒྱལ་སྐབས་འདིའི་རིང་ཆགས་པ་ཞིག་རེད། མི་རིགས་ཕན་ཚུན་
འགྲོ་འོང་གི་འབྲེལ་བ་འདི་ཆོ་རྒྱལ་ཡུན་རིང་པོའི་ནང་གཅིག་ཐོག་ཉིས་...
བཅེགས་སུ་གནས་པ་དེས། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་ཁག་གི་བྱིས་ཆང་ཆེན་པོ་
འདི་ཉིད་ཁྱི་སྲ་བརྟན་དང་། གཅིག་ཡུར་ཁྱི་སྲིད་དབང་གི་འཇུགས་སྟུན་
ཆེད་རྒྱ་ཆང་གཞི་ཏེ་ཅང་བརྟན་པོ་ཞིག་བཟིང་བ་རེད།

ཁྱི་ཡོའི་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གསུམ་པར། སོག་རིགས་སུ་དྲག་གིས་རང་
རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་ནང་ཐུང་བྱང་མ་ཚུང་པའི་གཅིག་ཡུར་ཆེན་པོའི་ཡོན་...
རྒྱལ་རབས་གསར་འཇུགས་བྱས་པ་རེད། རྒྱལ་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་རྒྱལ་
འགོར། སོག་རིགས་ཁྱི་གཙོ་འཛིན་ཇིང་གེར་གན་གྱིས་རུབ་ཚུགས་སུ་མོང་
གོལ་གན་བྱ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་རྒྱུ་མོང་
པ་རྣམས་ཁྱིས་ཐུ་རྒྱུ་བྱང་ཚུགས་ཁྱི་སྲིད་དབང་ཁག་ཅ་ཐེད་བཟང་...
བ་དང་། རྒྱལ་མཚུངས་རུབ་བྱང་གི་པོད་རིགས་ས་ཁུལ་བར་རུབ་ཚུགས་
སུ་དབྱང་འཇུག་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་ཡོངས་ཁྱི་གཅིག་ཡུར་བྱ་གཞག་ཐད་རྒྱལ་
བྱགས་གང་ཡོད་བརྟན་ཡོད་པ་རེད། ལེའང་གོའུ་ལ་བཅང་བཞུགས་མོང་
གོལ་རྒྱལ་གྲས་གོ་དན་གྱིས་མི་མངགས་ནས་དབྱུས་གཙང་ཟུབ་མཐའ་ཁག་
གིས་ཆོས་སྲིད་རྣམས་བྱགས་བཅད་བཟུང་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་སྐོར་དྲིས་...
ཅད་ཐུབ་རྒྱུ་ཞིག་ཁྱི་ཡོ་1244 ཡོར་མི་བཟངས་པ་དང་ཐུག་གིས་ཐུལ་ཏེ་
“གནས་ཐུ་རིག་པའི་ཅེར་སོན་པ་”ས་སྐྱ་པ་རྒྱེ་ཏེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་...
མཆོག་གདན་དྲངས་པ་རེད། 1247 ཡོར་གོ་དན་དང་ས་པུ་རྣམ་

གཉིས་ཀྱིས་དབུས་གཙང་གཅིག་ལྟར་གྱི་བྱ་བ་བས་རྒྱུ་ལ་གྲོས་ཆོལ་གནང་
 བ་དང་། རུས་མཚུངས་ས་པར་མཆོག་གིས་དབུས་གཙང་ས་གནས་ཁག་
 གི་དབུ་འཛིན་ཆོར་མཇིངས་ཡིག་མཇིངས་ཏེ་མོང་གོལ་གན་རྒྱལ་པོར་དཔེ་རིས་
 དེབ་ཐེར་དང་། རྒྱུས་ཐང་འབུལ་དགོས་ཤིང་། མོང་གོལ་གྱིས་མི་དཔོན་
 བཟངས་ཏེ་མིན་འཛིན་ལས་ཁྱེད་ཀྱིས་འཛུགས་དང་། མིན་དབང་
 རྒྱུར་བར་དང་ལེན་ཞུ་དགོས་པའི་ཞལ་ཏེ་བསྐྱེད་བྱ་གནང་། དབུས་
 གཙང་འདི་བཞིན་མོང་གོལ་གན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་ཆེད་པ་རེད།
 1271 ལོར་མོང་གོལ་གྱི་རྒྱ་བྱ་མིན་དབང་གིས་རྒྱལ་མིང་ལ་ཡོན་ཞེས་...
 གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་དང་། 1276 ལོར་ལྷུང་རྩོ་མར་མར་རྒྱལ་གྱིས་ལྷུང་
 རྩོ་མ་བརྒྱབས་ཤིང་། མིན་དབང་འདི་ཡིས་ཐོད་ས་གནས་ཆེད་པའི་རྒྱལ་
 ཡོངས་གཅིག་ལྟར་གྱི་ལས་འགན་ལེགས་བརྒྱབས་སྐབ་པ་རེད།

རྒྱལ་ཡོངས་གཅིག་ལྟར་གྱི་བྱ་བ་གཞན་གསར་རྒྱན་བྱེད་པའི་ནང་། ཡོན་
 རྒྱལ་རབས་ཀྱང་དབུང་མིན་དབང་གིས་ཐོད་ཀྱི་ཆོས་མིན་དབུ་འཛིན་ཆོར་
 གོ་གནས་བསྐྱོས་ཏེ་ཐེད་རྒྱུད་གཏོང་རྒྱུར་ཆོས་མཐོང་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་
 པ་དང་། ཐོད་ཀྱི་དབུ་འཛིན་མི་རྩ་ཆོས་ཀྱང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་
 ཡོངས་གཅིག་ལྟར་བྱ་གཞན་ལ་རྒྱར་བཅོན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་རམ་.....
 འདེགས་དང་རྒྱུ་རྒྱུར་ཞུ་ཡོད་པ་རེད། གོ་དན་གྱིས་ས་པར་ཆེད་
 མངགས་གདན་ཞུ་ཐིན་ཤིང་། གོ་པེ་ལ་ཡིས་ཀྱང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
 མཆོག་ལ་ཆོས་མཐོང་དང་ཡིད་ཆེས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་ཅིང་།

1260 ལོར་ཁོང་གིས་རྒྱལ་པོའི་གོ་གནས་ལྷལ་འཛིན་གནང་མ་ཐག་འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པར་གྱུ་བྱའི་ཆོ་སྤུལ་གནང་བ་རེད། 1264 ལོར་

རྒྱུ་ལུ་ནི་འཛིན་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཚུང་གི་ཡོན་ཏུ་བ་གསར་.....
 འཇུགས་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་གྱི་ཤིང་(རྟེན་གྱི་ཤི་ཞེས་
 གསལ་)མཆོག་ཐོག་ནས་ཚུང་གི་ཡོན་གྱི་དབྱ་འཛིན་གཅིག་ཚུག་གནང་.....
 དགོས་པའི་ཁུང་ཐབ། 1265 ལོར་ཡོན་མི་ཚུལ་གྱི་མེ་ལས་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་མཆོག་གིས་འོས་སྤྱོད་གནང་བ་བརྒྱད་པོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྤྱི་ཁྱབ་
 དོན་དམ་དཔོན་ཆེན་བསྐོས་གཞག་གནང་བ་དང་། ས་གནས་ཁག་སོ་སོར་བྱི་
 དཔོན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་བསྐོས་གཞག་གནང་བ་རེད། ཅུས་སྐབས་དེའི་རིང་།
 གྲོ་མེ་ལས་ད་དུང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་མཆོག་ལ་སོག་ཡིག་གསར་བ་.....
 (འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་ཡི་གེ་བྱ་བ་དེ་ཡིན་)གསར་སྤྱོད་གནང་དགོས་
 པའི་མངག་བཅོལ་མཛད་པ་དང་། ཅུས་མཚུངས་ཡི་གེ་དེ་རྒྱལ་ཡིག་ཏུ་
 གཏན་འཁེལ་གྱིས་ས་གནས་ཁག་ལ་འབྲེམ་སྤེལ་ལག་བསྟར་བྱིད་དགོས་.....
 པའི་འཇའ་ས་ཐབ་ཅིང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་མཆོག་ལ་“རིན་ཆེན་
 ཆོས་རྒྱུ་”ཡི་ཆོ་ཁ་དང་གཡང་འི་དམ་ག་སྤེལ་གནང་བ་རེད། 1288
 ལོར་ཚུང་གི་ཡོན་དེ་ཞོན་གྱིང་ཡོན་ཏུ་བསྐྱར་གྱི། ཁྱུང་དབྱང་གི་ཤིང་
 དབང་ལས་ཁུངས་ཤིག་ཏུ་བཅི་བ་དང་། ལས་ཁུངས་དེས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་
 སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དང་ཐོད་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་ཆེད་གཉེར་.....
 བྱིད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྤྱི་གྲོ་མེ་ལས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་
 པར་གྱི་ཤིང་ཆོ་ཁ་སྤེལ་བ་ནས་བཟུང་། གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱིས་ས་སྤྱི་པའི་
 བྱང་སྤྱི་ཡོན་ཡོད་པའི་གཙུག་ཏུ་འཛིན་མི་རྣམས་ཀྱིས་འབྲེམ་སྤེལ་གྱིས་གྱི་ཤིང་ཆོ་ཁ་.....
 ལུལ་བ་དེ་ནི་གཏན་འཁེལ་གྱི་ལས་ལུགས་ཤིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་རེད། གཞན་
 ཡང་ད་དུང་ཐོད་ཀྱི་སེར་སྤྱི་མི་རྣམས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཁྱུང་དབྱང་གི་དཔོན་.....

གནས་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད།

ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ཐོད་རྫོངས་དང་ཐོད་རིགས་ས་ཁུལ་གཞན་.....
ནམས་མིང་འཛིན་ས་ཁོངས་གཞན་དང་འདྲ་བར་གོང་མ་ཆང་གི་རྒྱད་.....
འཛིན་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་བཞོན་སྐལ་རུ་བཅི་བ་ཟུད། ཡང་ཁག་ས་སོར་
ཞོན་ལུའི་མི་སི་རུ་ཡོན་རྫོང་རྒྱ་བུ་བའི་ལས་ཁུངས་གསུམ་གསར་འཛུགས་
བྱས་པ་དང་། དེའི་ནང་ཐོད་རུ་གསར་འཛུགས་བྱས་པའི་ལས་ཁུངས་ནི་
“དབུས་གཙང་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་གསུམ་གྱི་ཞོན་.....
ལུའི་མི་སི་རུ་ཡོན་རྫོང་རྒྱ་བུ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ལས་ཁུངས་དེས་བཅའ་
རྒྱུ་དམག་སྐོར་དང་ཁྲི་དཔོན་ཁག་གི་མིང་འཛིན་ལས་དོན་ལ་བཞོན་.....
འདོམས་བྱེད་ཅིང་། ཐོད་རྫོངས་དོ་དམ་གྱི་ས་གནས་མིང་འཛིན་ལས་
ཁུངས་འབྲུག་སྐོར་ཆང་རུ་བཅང་བ་རེད། དེ་མིན། ལྷང་དབྱང་མིང་
དབང་གིས་ད་རུང་ཐོད་ལ་དཔོན་རིགས་ཐེངས་འགའ་ཞིག་བརྒྱུད་ཉེ་ཐེ
མོ་དང་། ས་ཞིང་ལ་བརྟག་དབྱང་བྱས་ཤིང་། ལམ་ཆད་ལ་གཞིགས་ནས་
འཇམ་མོ་ས་རྒྱུགས་གསར་འཛུགས་བྱས་པ་རེད། ལྷ་ཐབས་རབ་དང་རིམ་
པ་དེ་ཆ་ཆང་མས་ཐོད་ས་གནས་དང་ལྷང་དབྱང་མིང་དབང་གི་ཆབ་མིང་...
འབྲེལ་བར་བྱགས་སྐོན་རྒྱག་སྐབ་པ་ཅམ་མ་ཟད། ཐོད་དང་ནང་སའི་
དཔལ་འབྱོར་འབྲེལ་བ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐད་ལའང་བྱགས་
སྐོན་རྒྱག་སྐབ་པ་བྱུང་ཞིང་། མི་རིགས་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་
འབྲེལ་བ་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ་ལ་འདྲེན་བཅང་སྐབ་པ་བྱུང་ཡོད།

རུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུའི་རུས་མཁུག་ལ་མིང་...
རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཆབ་བྱས་པ་དང་། མིང་གོང་མ་ཐེ་

ཚུའུ་ཡོན་ཡང་གིས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ཆང་གཞི་བཞིང་བའི་རྒྱལ་...
 ཡོངས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ནམ་པ་ཤུལ་འཛིན་བྱ་རྒྱུར་ཅིས་མཐོང་ཏེ་ཅང་ཆེན་
 བོ་གནང་ཡོད་པ་དང་། མིང་གི་དམག་དབུང་གིས་ཀྱང་ཉུའུ་བརྒྱལ་རྒྱུ་
 1369 ཡོང་དབུང་ཆེན་རྒྱལ་བཞུད་བྱེད་ཤེས་མི་མངགས་ཏེ་གོང་མའི་...
 འབངས་ལ་འཁྱེད་ནས་བོད་རྒྱུ་བཞུད་པ་དང་། གོང་མར་གོང་བཀྱར་དང་
 ལེན་ཞུ་དགོས་པའི་དྲིལ་བཞུགས་བྱས་པ་ཤིང་། སྐད་ཀྱི་མིང་། ཉིང་
 ཡུས་ཀྱིས་ཉི་ཤུ་ལ་ཁུལ་བྱངས་པ་དང་། སྐར་མི་བཟངས་ཏེ་གོང་མའི་
 ཡུང་གིས་བོད་བཀྱར་པ་དང་། རྒྱལ་མཚུངས་མདོ་ཁམས་ལྷུང་གི་རྒྱུ་ཉི་
 སི་བྱ་བའི་ལས་ཁུངས་བཅུགས། 1372 ཡོང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་རྒྱལ་མཚུག
 གི་དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཉི་ཤི་རྒྱུར་པ་ནམ་རྒྱལ་བཟང་བོས་མོ་ཉི་བ་...
 མངགས་ཏེ་མིང་གོང་མར་ཕྱེས་སུ་པ་དང་། དེའི་ཕྱི་ཡོང་ནས་ཅིན་རྒྱ་ཁོ་
 རང་རྩི་ལེགས་ཀྱིས་གོང་མར་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་དང་། མིང་གོང་མ་ཐེ་ཚུ
 ཡིས་ཁོང་ལ་“རྒྱུ་ཉིང་རྒྱ་པའོ་གྱུ་གི་ཉི་འོད་ཐེར་རབ་རྒྱ་འབར་བ་སངས་
 སངས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་གྱི་ཤི”བྱ་བའི་མཆན་གསལ་ཞིང་། གཡང་ཉི་དམ
 ག་གནང་། ཁོང་གིས་སྐ་རྒྱུས་ཐེངས་གཉིས་འོས་སྦྱར་གནང་བའི་དབུས་
 གཙང་ཁུལ་གྱི་ཡོན་རབས་དཔོན་རིགས་ཉིང་ཁུངས་གསལ་མི་གྱངས་བརྒྱ་...
 ཉུག་ཙམ་ཡོད་པ་ཆང་མར་གོང་མ་ཐེ་ཚུའུ་ཡིས་གོ་གནས་གསར་པ་གནང་
 བ་ཤིང་། 1374 ཡོང་མིང་གོང་མ་ཐེ་ཚུའུ་ཡིས་ཞི་ཨན་ཞིང་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་
 ཉི་སི་བྱ་བའི་ལས་ཁུངས་གསར་འཛུགས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ལས་ཁུངས་
 དེས་ཉི་ཤུ་དང་། མདོ་ཁམས་། དབུས་གཙང་བཅས་ལྷུང་ཁག་གསུམ་
 མངའ་དབང་རྒྱ་བཞུ་དགོས་ཤིང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མདོ་ཁམས་དང་

དབུས་གཙང་གཉིས་ཏུ་ཉི་མེ་ལྷ་པོ་ལ་གནས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་
བཀའ་ཐབ་པ་རེད། བོད་དང་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་བོད་རིགས་ས་ལྷ་པོ་ནམས་
བདེ་ལྷ་པོ་མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་དབང་གསར་པའི་ཁོངས་སུ་ཆུད་པ་
རེད།

མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་བོད་ས་གནས་ཁག་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྲེལ་ལ་
གཙོ་འཛིན་དང་ས་གནས་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་བདག་པོ་གཉིས་...
གཅིག་འོག་གཅིག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་སྒྲིབས་ལྷན་ཆོགས་པར་བྱུང་པའི་ས་གནས་
ཆུལ་ལ་གཞིགས་ནས། “མོམས་སྤོལ་དང་བཙུན་ཏེ་བདག་སྤྱོད་བྱེད་པ་”
དང་། “ཆོ་ལོ་མང་པོ་སྤྱད་དེ་ས་གནས་ཁག་ཆང་མར་སོ་སོའི་མིང་དབང་
འདུགས་དགོས་”པའི་མིང་རྒྱལ་ལག་ལེན་བྱས་པར་བརྟེན་གྱིས་ཐ་སྲེལ་ཁག་
གི་གཙོ་འཛིན་ནམས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་གོང་མའི་བཀའ་ལྷན་ལ་དང་ལེན་ཞུ་ས་
པ་རེད། མིང་རབས་ཀྱི་ཐོག་མར་གོང་མའི་མོ་བྱང་ཏུ་ངོ་བཅར་གནང་
མཁན་གས་ཀྱིས་བཀའ་བཙུན་པ་(ལྷ་ནག་པ་)དང་། ས་སྤྱོད་པའི་གཙོ་
འཛིན། དེ་བཞིན་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་ཤིང་རྩེ་སྤོལ་འབྱེད་རྩེ་ཙང་ཁ་
པ་མཆོག་གི་སྤྱོད་ཆབ་ལྷན་ལེ་ཤེས་སོགས་ལ་ལྷ་རྩེ་ཏུ་“རིན་ཆེན་ཆོས་རྩེ་”
དང་། “ཐེག་ཆེན་ཆོས་རྩེ་” “བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྩེ་”སོགས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་
གནང་བ་དང་། དེ་རྩེས་གོང་མ་ཆང་གིས་རིམ་བཞིན་ཆོས་རྩེ་དང་། ལྷ་པོ་
སྤྱོད་ཆུང་ལྷ་པོ་སྤྱོད་ཆུང་ལྷ་པོ་སྤྱོད་ཆུང་ལྷ་པོ་སྤྱོད་ཆུང་ལྷ་པོ་སྤྱོད་ཆུང་
དང་རིམ་པར་གནང་། ས་གནས་ཀྱི་མིང་འཛིན་དོ་དམ་བྱ་བྱེད་ཐད།
མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གྲུང་དབང་མིང་དབང་གིས་ཏུ་ཉི་མེ་ལྷ་པོ་ལ་
ལས་ཁུངས་ཀྱི་མ་ལག་ནང་ཏུ། ས་གནས་དེ་རང་གི་འགོ་འཛིན་འཁོར་

བྱ་ཐབས་དེ་རིགས་ཀྱིས་“ར་རྟ་བརྩེ་ཚོང་”ལ་རྒྱལ་མ་གཏོང་རྒྱ་དང་།
ཐོད་དང་ནང་སའི་དབར་གྱི་རྒྱ་ཆེའི་དཔལ་འཕྱར་འབྲེལ་བ་གོང་འཐེལ་...
གཏོང་རྒྱར་རྒྱར་བཙོན་གྱི་རྩམ་པ་ཚོན་པར་བརྟེན། ཐོད་དང་ནང་སའི་མི་
རིགས་ཁག་དབར་ལ་དཔལ་འཕྱར་ཐོད་དམ་ཟབ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་གྲང་...
ཆགས་སྤུབ་པ་རེད།

ཆིང་རབས་གྲང་དབྱང་གི་དབང་གིས་ཐོད་ས་གནས་ཀྱི་གཅིག་.....
རྒྱར་དོ་དམ་ཐོད་ཕྱགས་ཚོན་བརྒྱབ་པ་དང་། ཐོད་ས་གནས་དང་ཐེས་
རྒྱལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཐར་བས་གྲང་དམ་ཟབ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་རེད། རྩམ་རབས་
བརྒྱ་བརྒྱན་པའི་རྩམ་འགྲོར། ཆིང་གི་གྲིང་དབང་ལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་
དབང་བརྒྱར་གོ་གནས་མ་ཐོབ་གོང་རྒྱའང་ཐོད་གྱི་ཆོས་ལུགས་གཙུག་ཡོན་
དང་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱར་ཅིས་མཐོང་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དང་།
རྩམ་མཚུངས། ཐོད་གྱི་དགེ་ལུགས་པའི་གཙུག་ཡོན་གྱིས་གྲང་སྐྱེ་ལོ་རྟ་
གོད་ཆོ་པའི་འགོ་དཔོན་གྱི་ཕྱི་ཉན་གྱིས་ལྷོ་འགོ་བརྟེན་པར་དང་ལེན་...
གནང་། ཆིང་གི་དབང་གི་རྒྱལ་རྒྱར་ཐོབ་པར་རྒྱར་བཙོན་ཆེན་པོས་
བཙོན་ལེན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ལྷོ་ལོ་1642ལོར་གྱི་ཉན་གྱིས་
དབྱང་ཕྱི་ཁྱིམ་དེ་ཐོད་ལ་དབྱང་འཕྱག་བྱས་ཤིང་དགེ་ལུགས་པར་དག་.....
འཛིན་བྱེད་མཁན་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་གྲིང་དབང་ཙ་མེད་བཏང་བ་དང་།
དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་གཙུག་ཡོན་ལ་རྒྱལ་རྒྱར་ལྷོ་ལོ་ཐོད་ལྷོངས་...
དབང་རྒྱ་བཙུག། ཁོང་གི་བྱ་སྤྱོད་འདི་རིགས་ལ་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཁས་
ལེན་ཐོབ་པ་རེད། 1644ལོར་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ཉན་ཉེ་གོན་གྱི་ནང་
རོལ་རྒྱ་འཕྱལ་ཉེ་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གྲིང་དབང་ཐོབ་པ་དང་། 1652ལོར་